

# Demokracija i sigurnost

u Jugoistočnoj Evropi

**Tema broja** Euroatlantska  
integracija  
Zapadnog Balkana



Danko Plevnik  
Nerzuk Ćurak  
Đorđe Latinović  
Vlatko Cvrtila  
Srđan Kusovac  
Žarko Petrović  
Agron Bajrami  
Vlado Azinović  
Jasna Pekić  
Marko Attila Hoare  
Edina Bećirević  
Muhamed Jusić  
Ulrich Heider  
Antonio Prlenda  
Sead Turčalo  
Zbigniew Brzezinski

ISSN 1986-5708



Časopis za promociju euroatlantskih vrijednosti, Sarajevo, God. I, broj 1. April 2010.





# IMPRESUM

## Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi

Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi

ATLANTSKA INICIJATIVA

Udruženje za promicanje euroatlantskih integracija BiH  
Sarajevo

Vlado Azinović

Edina Bećirević

Redakcijski kolegij

Muhamed Jusić

Antonio Prlenda

Sead Turčalo

Jasna Pekić

Asaf Alibegović

Nerzuk Ćurak, (Sarajevo), predsjednik

Kurt Bassuener (Sarajevo),

Vlatko Cvrtila, (Zagreb)

Marko Atilla Hoare, (London)

Tihomir Loza (London)

Danko Plevnik, (Zagreb)

Žarko Petrović, (Beograd)

Tanja Topić (Banja Luka)

Zinaida Lakić

Alma Hrasnica

Sanin Grabonjić

2010.

Izlazak ovog časopisa omogućili su:



Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i  
Sjeverne Irske u BiH,



Ambasada Kraljevine Norveške u BiH



Komandni štab NATO-a u Sarajevu



Oružane snage Bosne i Hercegovine

### Napomena:

Mišljenja iskazana u tekstovima objavljenim u ovom broju odražavaju osobne stavove autora, a ne nužno i redakcije časopisa ili Atlantske inicijative.

# Sadržaj

<b>Uvodnik</b>	<b>5</b> Vlado Azinović
<b>Tema broja</b>	<b>EUROATLANTSKA INTEGRACIJA BALKANA</b>
	<b>6</b> Danko Plevnik: DA LI JE NATO POBIJEDIO NA BALKANU?
	<b>10</b> Nerzuk Ćurak: NATO, ZNAŠ LI SVOJ DUG?
	<b>15</b> Đorđe Latinović: ZAPADNA ALIJANSA I BiH: POGLED IZ REPUBLIKE SRPSKE
	<b>20</b> Vlatko Cvrtila: NATO I REPUBLIKA HRVATSKA
	<b>27</b> Srđan Kusovac: CRNA GORA – SLJEDEĆA ČLANICA SJEVERNOATLANTSKOG SAVEZA
	<b>33</b> Žarko Petrović: UTICAJ RUSIJE NA KRETANJA U SRBIJI
	<b>38</b> Agron Bajrami: “AMERIČKA VEZA” NA KOSOVU
	<b>42</b> Vlado Azinović: KAKO JE TITO (IS)KORISTIO NATO
<b>Reportaža</b>	<b>46</b> Jasna Pekić: POSJETA TRENING CENTRU U BUTMIRU - VRHUNSKIM OBRAZOVANJEM DO NATO STANDARDA
<b>Međunarodna politika u BiH</b>	<b>50</b> Marko Attila Hoare: BOSNA I HERCEGOVINA – KLIMAVI TEMELJ BALKANA
<b>Aktuelno</b>	<b>56</b> Edina Bećirević: TEORIJA I PRAKSA AHMETA DAVUTOGLUA
<b>U fokusu</b>	<b>61</b> Muhamed Jusić: JEMEN – IZMEĐU EL-KAIDE I AMERIKE
<b>Viškovi ratnog materijala u BiH</b>	<b>65</b> Ulrich Heider: ZEMLJA SMRTONOSNIH POTENCIJALA
<b>Iskustva iz regije</b>	<b>70</b> Antonio Prlenda: HRVATSKI HELIKOPTERI NA KOSOVU
<b>Prikazi</b>	<b>74</b> Sead Turčalo: KONZERVATIVNA VS. PROGRESIVNA GEOPOLITIKA
	<b>76</b> ORGANIZIRANI KRIMINAL U KAKISTOKRACIJI
<b>Preneseno</b>	<b>78</b> Zbigniew Brzezinski: AGENDA ZA NATO – PUT PREMA GLOBALNOJ SIGURNOSNOJ MREŽI (“Foreign Affairs”)

# Atlantska inicijativa



*Udruženje građana Atlantska inicijativa iz Sarajeva je nevladina i neprofitna organizacija za promicanje euroatlantske ideje u Bosni i Hercegovini i podršku naporima za integraciju BiH u Sjeveroatlantski savez (NATO) i Europsku uniju.*

*Cilj Atlantske inicijative je svojim aktivnostima doprinijeti stvaranju društva znanja u BiH koje će omogućiti građanima da ključne odluke o svojoj i budućnosti zemlje donose na temelju informiranog mišljenja i činjenica, a ne na temelju predrasuda, jednostranih interpretacija, propagandističkih, ideoloških ili dogmatskih postavki.*

*Osnivači i članovi Atlantske inicijative su članovi akademske zajednice – profesori i studenti više fakulteta Univerziteta u Sarajevu, kao i građani koji svojim znanjima i različitim aktivnostima žele objasniti važnost euroatlantske integracije BiH, te dubinu i značaj političkih, ekonomskih, sigurnosnih i društvenih promjena koje će ta integracija donijeti.*

*Časopis „Demokracija i sigurnost u Jugoistočnoj Evropi“ jedan je od naših projekata koji provodimo u partnerstvu s vladama Ujedinjenog Kraljevstva i Kraljevine Norveške. Zahvalni smo za podršku NATO Štabu u Sarajevu, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Ministarstvu odbrane BiH, te George Mashall Alumni asocijaciji u Bosni i Hercegovini. Više informacija o našim aktivnostima možete doznati na web portalu [www.atlantskainicijativa.org](http://www.atlantskainicijativa.org).*

# UVODNIK



**Dr. sc. Vlado Azinović**  
Glavni urednik

## **Poštovani čitatelji,**

*pred vama je prvi broj časopisa Demokracija i sigurnost u jugoistočnoj Evropi, publikacije namijenjene promociji euroatlantskih vrijednosti i kulture dijaloga u Bosni i Hercegovini i regiji.*

*Izbor naziva i sadržaj časopisa odražavaju naše uvjerenje da je tranzicijski proces ka uspostavi funkcionalnih demokracija, vladavine zakona i zaštite ljudskih prava u regiji usko povezan sa sigurnosnim modelima. Vjerujemo da je sigurnost preduvjet za uspostavu demokracije.*

*Sigurnost se najčešće usko definira kao “stanje bez opasnosti”, odnosno bez ugrožavanja, ili kao “opseg zaštite od neke prijetnje”. No, ona je i znatno više.*

*Američki psiholog Abraham Maslow smjestio je sigurnost u same temelje svoje čuvene piramide (hijerarhije) najjačih ljudskih potreba. Odmah nakon potrebe za hranom, vodom, kisikom, snom i biološkim opstankom, čije nezadovoljenje dovede do smrti, Maslow je upravo sigurnost naveo kao temeljnu psihološku potrebu. Ona uključuje zaštitu od nasilja; sigurnost doma, porodice i zdravlja; zaštitu imovine; stalnost prihoda; potrebu za redom, poretkom i predvidljivošću događaja u bližoj i daljnjoj budućnosti. Zadovoljenje ovih potreba pomaže osobi da raste i razvija se kao ljudsko biće, tvrdio je Maslow: “Činjenica je da su ljudi dobri. Pružite im pažnju i sigurnost i oni će uzvratiti pažnjom i biti sigurni u svoja osjećanja i ponašanje.” Tek kada zadovolji potrebu za sigurnošću, čovjek je sposoban krenuti u zadovoljenje ostalih primarnih potreba – za pripadnošću, ljubavlju, poštovanjem i samoostvarenjem.*

*U postkonfliktnom društvu, poput bosanskohercegovačkog, gdje svjesno i kontinuirano uvođenje nesigurnosti i straha u javni diskurs ima nesumnjiv politički motiv, ne čini se osobito mudrim ni opravdanim rasprave i odluke o sigurnosnim rješenjima i dalje držati u ekskluzivnoj domeni ovdašnjih političkih elita. Na moguće posljedice takvog trenda po razvoj demokracije gotovo da i ne treba posebno upozoravati. Uz to, dejtonska institucionalizacija državnopravnog provizorija BiH, u koju je ugrađena i dinamika prethodnog sukoba, nalaže da se debata o sigurnosnim modelima konačno prenese i u civilno društvo.*

*Pokrećući ovaj časopis, Atlantska inicijativa u Bosni i Hercegovini želi otvoriti forum za različita promišljanja o ovim pitanjima i omogućiti čitateljstvu da o ključnim problemima demokracije i sigurnosti donosi mišljenja koja se temelje na poznavanju činjenica i razumijevanju relevantnih procesa. Time želimo doprinijeti stvaranju željenog društva znanja u kojem će konkurencija ideja biti zalog napretka, a ne više stalan izvor naizgled nerješivih prijedora.*

Časopis „DEMOKRACIJA I SIGURNOST U JUGOISTOČNOJ EVROPI“  
je dostupan u online biblioteci za Centralnu i Istočnu Evropu (Central and  
Eastern European Online Library (C.E.E.O.L.) (<http://www.ceeol.com>).

